

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับพฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3

The Relationship Between Transformational Leadership and Decision – Making Behavior of The School
Administrators Under Chaiyaphum Educational Service Area Office 3

อติชา มีศักดิ์¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปณิธาน วรณวัฒน์²

Aticha Meesak¹ Asst. Prof. Dr.Panithan Wannawan²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 2) เพื่อศึกษาพฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 และ 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับพฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 ปีการศึกษา 2563 รวมทั้งสิ้น 437 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie และ Morgan โดยใช้การสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบสอบถาม จำนวนทั้งหมด 3 ตอน ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา แบบสอบถาม ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง .25 – .75 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .95 ตอนที่ 3 พฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษา แบบสอบถาม ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง .26 – .80 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .94 สถิติที่ใช้ ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน สรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

ผลการวิจัย พบว่า

1. ระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการคำนึงถึงความ เป็นปัจเจกบุคคล รองลงมา ได้แก่ ด้านการกระตุ้นการใช้ปัญญา ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ และด้านการสร้างแรงบันดาลใจ

2. ระดับพฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการมอบหมายการตัดสินใจ รองลงมา ได้แก่ ด้านการตัดสินใจแล้วแจ้งให้ทราบ ด้านการตัดสินใจโดยกำหนดขอบเขตปัญหา ด้านการตัดสินใจแล้วโน้มน้าว ด้านการตัดสินใจและเปิดโอกาสให้ถาม ด้านการตัดสินใจแล้วเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็น และด้านการตัดสินใจโดยแสวงหาข้อมูล

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมการตัดสินใจ ความสัมพันธ์

¹ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

¹Master of Education in Educational Administration. Faculty of Education, Chaiyaphum Rajabhat University.

²อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

²Course teacher in Master of Education Program in Educational Administration Chaiyaphum Rajabhat University

*ผู้ติดต่อ, อีเมล: อติชา มีศักดิ์, aticha_mee@hotmail.com

รับเมื่อ 29 เมษายน 2564 แก้ไข 16 กรกฎาคม 2564 ตอรับ 19 กรกฎาคม 2564

3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับพฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับพฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารทุกด้านมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูงมาก

ABSTRACT

This research purposed to 1) study the transformational leadership of the school administrators under Chaiyapahum Educational Service Area Office 3 (CPM ESAO3), 2) study decision-making behavior of the school administrators under CPM ESAO3, and 3) study the relationship between transformational leadership and decision-making behavior of the school administrators under CPM ESAO3. The samples were 437 teachers and education personnel under CPM ESAO3 in the academic year 2563. The sample size obtained by using Krejcie and Morgan Table and then employed multi-stage random sampling. The instrument was a set of questionnaires consisted of 3 parts: the first part was about the general status of the respondents; the second part was a 5-rating scale about the transformational leadership of the school administrators with the discrimination of .25-.75 and the reliability at .95; the third part was a 5-rating scale about the decision-making behavior of the school administrators with the discrimination of .26-.80 and the reliability at .94. The data were analyzed using frequency, mean, standard deviation and tested the hypothesis by Pearson's product-moment correlation (rxy)

The results were as follows:

1. The level of the transformational leadership of the school administrators under CPM ESAO3 overall was at the highest level. When considering each aspect, the highest mean was Individualized consideration, Intellectual stimulation, the idealized influence of charismatic leadership, and the lowest mean was Inspiration and motivation.
2. The decision-making behavior of school administrators under CPM ESAO3 overall was at the highest level. When considering each aspect, the highest mean was to permit subordinates to function within limits defined by superior, followed by making a decision and announce it; defining limits and asking group to make decision; defining limits and asking the group to make decisions; selling decisions; presenting ideas and inviting questions; presenting a tentative decision subject to change; presenting problems and suggestions and making decisions.
3. The relationship between transformational leadership and decision-making behavior of the school administrators under CPM ESAO3 had a positive correlation at a very high level in all aspects at a statistically significant level of .01.

Keywords: Transformational leadership, Decision-making behavior, School administrators

ภูมิหลัง

การเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาในยุคของการบริหารจัดการศึกษาไทยในปัจจุบัน ท่ามกลางกระแสแห่งความเป็นโลกาภิวัตน์ การเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21 ซึ่งที่มีการเปลี่ยนแปลง ในทุกด้าน ทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง โดยเฉพาะด้านการศึกษา ด้วยเหตุนี้จึงจำเป็นต้องมีการปรับทิศทางการบริหารและการจัดการศึกษาเพื่อให้ทันการเปลี่ยนแปลง

โดยการปฏิรูปการศึกษา เพื่อสร้างสรรค์พลเมืองที่มีความฉลาดรอบด้านและมีวินัยความรับผิดชอบ รู้จักการใช้ชีวิต และทำงานร่วมกันกับสมาชิกคนอื่น ๆ ในสังคม มีความสุข มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ระดับสูง สามารถพัฒนาอุปนิสัยใจคอ ความคิด ความอ่าน พฤติกรรมไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ กระทรวงศึกษาธิการจึงกำหนดแนวทางการปฏิรูป การศึกษาไว้ 4 ด้าน คือ การปฏิรูปสถานศึกษา การปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษา การปฏิรูปหลักสูตร และการปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2555, หน้า 102)

ภาวะผู้นำในการดำเนินภารกิจให้ประสบความสำเร็จนั้น ต้องเป็นผู้นำการบริหารจัดการที่มีการปรับเปลี่ยนและการพัฒนาองค์การควบคู่กันไป (สมศักดิ์ คงเที่ยง, 2555, หน้า 67) ผู้นำที่มีภาวะผู้นำที่ดีมีอิทธิพลกับการสร้างวัฒนธรรม องค์การที่ดี สามารถนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่มีคุณค่าและมีความจำเป็นต่อการนำองค์การก้าวไปสู่อนาคตที่ดียิ่งกว่าเดิม (รัตติกรณ์ จงวิศาล, 2556, หน้า 36) ผู้นำที่มีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องมีทักษะเชิงสร้างสรรค์สำหรับการตัดสินใจที่ดี ที่จะนำความคิดสู่การปฏิบัติ การชักจูงคนอื่นให้เห็นคุณค่าของความคิดและทำให้มั่นใจได้ว่าความคิดนั้นตอบสนองต่อ เป้าหมายของส่วนรวม

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเป็นกระบวนการที่ผู้นำมีอิทธิพลต่อผู้ร่วมงานและผู้ตาม โดยเปลี่ยนแปลงความ พยายามของผู้ร่วมงานและผู้ตามให้สูงขึ้นกว่าความพยายามที่คาดหวัง พัฒนาความสามารถและศักยภาพของผู้ร่วมงาน ไปสู่ระดับที่สูงขึ้น ทำให้เกิดการตระหนักรู้ในภารกิจและวิสัยทัศน์ของกลุ่มและขององค์การ จูงใจให้ผู้ร่วมงานและผู้ตาม มองให้ไกลเกินกว่าความสนใจของตนเอง ไปสู่ประโยชน์ของกลุ่มขององค์การและสังคมซึ่งกระบวนการที่ผู้นำมีอิทธิพลต่อ ผู้ร่วมงานหรือผู้ตามนี้จะกระทำโดยผ่านองค์ประกอบพฤติกรรมเฉพาะ 4 ประการ คือ 1) ด้านการมีอิทธิพลอย่างมี อุดมการณ์ 2) ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ 3) ด้านการกระตุ้นการใช้ปัญญา 4) ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล (รัตติกรณ์ จงวิศาล, 2556, หน้า 251 - 255)

การตัดสินใจที่เกิดขึ้นภายในองค์การเป็นบทบาทที่สำคัญของผู้บริหาร หากผู้บริหารขาดภาวะการเป็นผู้นำ และการตัดสินใจในการดำเนินงานบริหารสถานศึกษา จะส่งผลให้ผู้ปฏิบัติตามเกิดความสับสนไม่กล้าลงมือทำงาน ผลการปฏิบัติงานไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ด้วยเหตุนี้การตัดสินใจจึงเป็นหน้าที่ความรับผิดชอบที่สำคัญ ของผู้บริหาร และเป็นพื้นฐานของหน้าที่การบริหารที่เป็นกระบวนการเลือกทางเลือกที่เหมาะสมเพื่อการแก้ปัญหา การตัดสินใจของผู้บริหารไม่ใช่เป็นเพียงภารกิจประจำวันเท่านั้น แต่ยังเป็นข้อกำหนดอย่างหนึ่งของความยอดเยี่ยมของ องค์การอีกด้วยการตัดสินใจ จึงเป็นจุดสำคัญของประสิทธิภาพผลงานที่เกิดขึ้นมาจากระบบปฏิบัติและเป็นผลของ คุณภาพของการตัดสินใจทั้งสิ้น ดังนั้น (ศรีบุญ พงศ์ประเสริฐสิน, 2554, หน้า 27 - 33) จึงแบ่งพฤติกรรมการตัดสินใจ ของผู้บริหารออกเป็น 7 แบบ คือ 1) ผู้บริหารตัดสินใจเองแล้วแจ้งให้ผู้ใต้บังคับบัญชาทราบหรือปฏิบัติ 2) ผู้บริหาร ตัดสินใจแล้วเกลี้ยกล่อมให้ผู้ใต้บังคับบัญชายอมรับการตัดสินใจของตน 3) ผู้บริหารตัดสินใจแล้วขอความคิดเห็นจาก ผู้ใต้บังคับบัญชาแต่ไม่เปลี่ยนแปลงการตัดสินใจ 4) ผู้บริหารตัดสินใจแล้วขอความคิดเห็นจากผู้ใต้บังคับบัญชาและ ผู้บริหารอาจเปลี่ยนแปลงการตัดสินใจใหม่เมื่อได้ข้อมูลที่ดีกว่า 5) ผู้บริหารเสนอปัญหาแล้วขอคำแนะนำหรือความคิดเห็น จากผู้ใต้บังคับบัญชาแล้วนำมาพิจารณาตัดสินใจ 6) ผู้บริหารชี้ข้อจำกัดแล้วให้ผู้ใต้บังคับบัญชาทำการตัดสินใจภายใน ขอบเขตนั้น 7) ผู้บริหารมอบให้ผู้ใต้บังคับบัญชาตัดสินใจเอง

จากการทบทวนวรรณกรรมชี้ให้เห็นว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการตัดสินใจของ ผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งมีความสำคัญยิ่งต่อทิศทางการบริหารงานของสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษา จำเป็นต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการบริหารงานที่แสดงถึงภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงและมีพฤติกรรมตัดสินใจ ในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสม โดยผลจากการศึกษาเชื่อว่าระดับภาวะผู้นำและพฤติกรรมการตัดสินใจ

ที่ผู้บริหารแสดงออกมานั้น หากอยู่ในระดับมากย่อมก่อให้เกิดบรรยากาศการปฏิบัติงานที่ดีและงานบรรลุตามเป้าหมายขององค์กร

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 เป็นหน่วยงานภาครัฐสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีพื้นที่บริการ 6 อำเภอ ได้แก่ 1) อำเภอจัตุรัส 2) อำเภอบำเหน็จณรงค์ 3) อำเภอเทพสถิต 4) อำเภอเนินสง่า 5) อำเภอหนองบัวระเหว 6) อำเภอซับใหญ่ มีโรงเรียนในสังกัดทั้งสิ้น 188 โรงเรียน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 185 คน ประกอบด้วยโรงเรียนขนาดเล็กจำนวน 109 คน ขนาดกลางจำนวน 54 คน ขนาดใหญ่จำนวน 22 คน และครูผู้สอน จำนวน 1,525 คน ประกอบด้วยโรงเรียนขนาดเล็ก 453 คน ขนาดกลาง 684 คน ขนาดใหญ่ 388 คน รวมจำนวนประชากร ทั้งสิ้น 1,710 คน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 เป็นองค์กรทางการศึกษาที่รองรับการกระจายอำนาจการบริหารจากกระทรวงศึกษาธิการ ที่เชื่อมโยงนโยบายการบริหารของรัฐและของกระทรวงฯ ไปสู่สถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 เพื่อให้แนวนโยบายทางการศึกษาไปสู่การปฏิบัติให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม การจัดการศึกษายุคใหม่ให้ประสบผลสำเร็จนั้น จำเป็นต้องพัฒนาให้สำนักงานเขตพื้นที่เป็นองค์กรที่มีผู้นำทางการศึกษาและผู้นำแห่งการเรียนรู้มีศักยภาพ ผู้บริหารจำเป็นต้องใช้ภาวะผู้นำทั้งด้านคุณลักษณะและ ทักษะการตัดสินใจบนพื้นฐานของข้อมูลการคำนึงถึงเป้าหมายการยอมรับและเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3, 2563, หน้า 1)

จากเหตุผลดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับพฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 ตามความคิดเห็นครูและบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งผู้วิจัยได้จากการสังเคราะห์วิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยคัดเลือกปัจจัยที่มีความถี่เกินกึ่งหนึ่งเป็นเกณฑ์ และแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมการตัดสินใจของ (Tannenbaum & Schmidt, 1958, p. 6 อ้างถึงใน ศรัณยู พงศ์ประเสริฐสิน, 2554, หน้า 31 – 33) ว่าในกระบวนการบริหารจัดการสถานศึกษานั้น ผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับพฤติกรรมการตัดสินใจที่สัมพันธ์กันหรือไม่ เพื่อนำผลการวิจัยนี้มาเป็นกรอบและแนวทางในการพัฒนาคุณภาพผู้บริหารสถานศึกษาทั้งในด้านภาวะผู้นำและพฤติกรรมการตัดสินใจ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

คำถามการวิจัย

1. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 อยู่ในระดับใด
2. พฤติกรรมตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 ในระดับใด
3. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 หรือไม่อย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

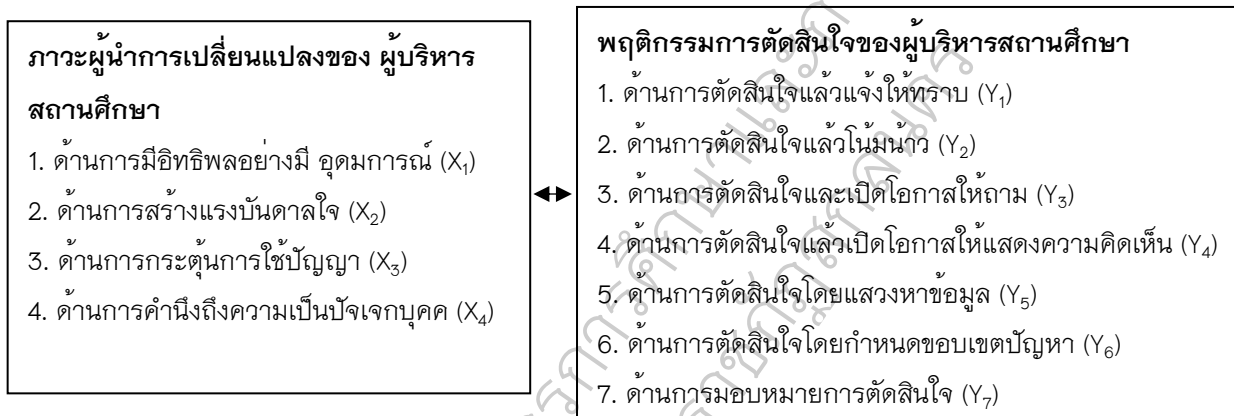
1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3

2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3

3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับพฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับพฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษา ตลอดจน ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับพฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 โดยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถประมวลความรู้และนำมาสร้างกรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบ 1 แสดงกรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในงานวิจัย คือ ครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 ปีการศึกษา 2563 จาก 188 โรงเรียน จำนวน 1,710 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3, 2563, หน้า 1)

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 ปีการศึกษา 2563 ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 437 คน แล้วใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งได้จากการสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยคัดเลือกปัจจัยที่มีความถี่เกินครึ่งหนึ่งเป็นเกณฑ์ และนำมาสรุปเป็นรูปแบบที่เหมาะสมกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 มีลักษณะเครื่องมือเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยกำหนดตัวเลือกไว้ 5 ระดับ

ตามแนวทางการสร้างเครื่องมือของ Likert จำนวน 42 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง .25 – .75 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .95 ตอนที่ 3 พฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษา ตามแนวคิดทฤษฎีของ (Tannenbaum & Schmidt, 1958, p. 6 อ้างถึงใน ศรีบุญ พงศ์ประเสริฐสิน, 2554, หน้า 31 – 33) ผู้วิจัยได้นำมาสรุปเป็นรูปแบบที่เหมาะสมกับพฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 มีลักษณะเครื่องมือเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยกำหนดตัวเลือกไว้ 5 ระดับ ตามแนวทางการสร้างเครื่องมือของ Likert จำนวน 35 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง .26 – .80 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .94

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอบหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิถึงกลุ่มตัวอย่าง
2. แจกแบบสอบถามด้วยตัวเอง จำนวน 437 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้วิเคราะห์หาค่าคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่ ค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถามโดยค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of Congruence) ค่าอำนาจจำแนกโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson' Product-Moment Correlation Coefficient) และค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Alpha Coefficient)
2. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation)

สรุปผลการวิจัย

1. ระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 ภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการคำนึงถึงความจำเป็นปัจเจกบุคคล รองลงมา ได้แก่ ด้านการกระตุ้นการใช้ปัญญา ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ และด้านการสร้างแรงบันดาลใจ
2. ระดับพฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการมอบหมายการตัดสินใจ รองลงมา ได้แก่ ด้านการตัดสินใจแล้วแจ้งให้ทราบ ด้านการตัดสินใจโดยกำหนดขอบเขตปัญหา ด้านการตัดสินใจแล้วโน้มน้าว ด้านการตัดสินใจและเปิดโอกาสให้ถาม ด้านการตัดสินใจแล้วเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็น และด้านการตัดสินใจโดยแสวงหาข้อมูล
3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับพฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับพฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหาร ทุกด้านมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูงมาก

อภิปรายผลการวิจัย

1. ระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 ภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการคำนึงถึงความจำเป็นปัจเจกบุคคล รองลงมา ได้แก่ ด้านการกระตุ้นการใช้ปัญญา ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ และด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ทั้งนี้เป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 ได้มีการพัฒนาตนเองให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ รวมทั้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 ได้มีการจัดประชุมเพื่อมอบหมายนโยบายการเตรียมความพร้อมในการบริหารสถานศึกษาให้สอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษาและการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก ทำให้ผู้บริหารมีการกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ กลยุทธ์ ในการดำเนินงานที่ชัดเจน สามารถชี้แนะให้บุคลากรเกิดการยอมรับในเป้าหมายขององค์กร พร้อมที่จะดำเนินงานไปในทิศทางเดียวกัน ตลอดจนจนประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่บุคลากรเน้นให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน มีความเสียสละ เห็นแก่ประโยชน์ของส่วนรวมเป็นหลัก เพื่อการบริหารจัดการสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุดต่อผู้เรียน สอดคล้องกับสุภัทรา นุชสาย (2553, หน้า 11 – 117) เรื่องภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับการจัดการความขัดแย้งในสถานศึกษาสังกัดเทศบาล กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 1 ซึ่งพบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับสูงมาก โดยเฉพาะด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ อยู่ในระดับสูงที่สุด ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้นำการเปลี่ยนแปลงจะเป็นผู้นำที่มีพฤติกรรมที่กระตุ้นผู้ตามให้ตระหนักถึงปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในหน่วยงานทำให้ผู้ตามมีความต้องการหาแนวทางใหม่มาแก้ปัญหาในหน่วยงาน เพื่อหาข้อสรุปใหม่ที่ดีกว่าเดิม เพื่อทำให้เกิดสิ่งใหม่และ สร้างสรรค์ โดยผู้นำมีการคิดและการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีการให้กำลังใจ ผู้ตามให้พยายามหาทางแก้ปัญหาด้วยวิธีใหม่ ผู้นำมีการกระตุ้นให้ผู้ตามแสดงความคิดเห็นและเห็นผล ผู้นำทำให้ผู้ตามรู้สึกว่าการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นสิ่งที่ท้าทายและเป็นโอกาสที่ดีที่จะแก้ปัญหาพร้อมกัน

2. ระดับพฤติกรรมกระตุ้นใจของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการมอบหมายการตัดสินใจ รองลงมา ได้แก่ ด้านการตัดสินใจแล้วแจ้งให้ทราบ ด้านการตัดสินใจโดยกำหนดขอบเขตปัญหา ด้านการตัดสินใจแล้วโน้มน้าว ด้านการตัดสินใจและเปิดโอกาสให้ถาม ด้านการตัดสินใจแล้วเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็น และด้านการตัดสินใจโดยแสวงหาข้อมูล ทั้งนี้เป็นเพราะสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 ได้มีการจัดอบรมพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาเป็นระยะ ๆ อย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งได้มีการชี้แจงถึงแนวทางปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษาอย่างชัดเจน ทำให้การตัดสินใจในการบริหารสถานศึกษาเป็นไปอย่างถูกต้องรวดเร็ว สอดคล้องกับศรัญญู พงศ์ประเสริฐสิน (2554, หน้า 15) ที่อธิบายว่า พฤติกรรมกระตุ้นใจของผู้บริหารเป็นกระบวนการเลือกสิ่งต่าง ๆ ที่บุคคลหรือกลุ่มบุคคลได้อาศัยความรู้ ความชำนาญ ประสบการณ์การทำงานรวมทั้งมีวิธีการต่าง ๆ ที่สามารถพิจารณาวิเคราะห์หาทางเลือกที่ดีที่สุดกับองค์การหรือสถานศึกษา เพื่อที่จะสามารถพัฒนาองค์การหรือสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จ

3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับพฤติกรรมกระตุ้นใจของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับพฤติกรรมกระตุ้นใจของผู้บริหาร ทุกด้านมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูงมาก ทั้งนี้แสดงให้เห็นว่าภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับพฤติกรรมกระตุ้นใจของผู้บริหารสถานศึกษานั้น มีความสัมพันธ์กันและมีความสำคัญยิ่งต่อทิศทางการบริหารงาน โดยผู้บริหารสถานศึกษา

ได้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการบริหารงานที่แสดงถึงภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงและใช้ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับพฤติกรรมการตัดสินใจต่อการบริหารงานให้มุ่งไปสู่เป้าหมายของสถานศึกษาที่มีคุณภาพ สอดคล้องกับภรณ์อนันต์นารี (2553, หน้า 158) กล่าวว่า การตัดสินใจที่เกิดขึ้นภายในองค์กรเป็นบทบาทที่สำคัญของผู้บริหาร หากผู้บริหารขาดภาวะการเป็นผู้นำและการตัดสินใจในการดำเนินงานบริหารสถานศึกษาไม่เด็ดขาด จะส่งผลให้ผู้ปฏิบัติตามเกิดความสับสนไม่กล้าลงมือทำงาน ผลการปฏิบัติงานไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ดังนั้นการตัดสินใจจึงเป็นเรื่องสำคัญสำหรับผู้บริหารต่อการพัฒนาความมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลขององค์กร สอดคล้องกับกนกวรรณ วิเชียรเขต (2551, หน้า 113 - 121) เรื่องภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับพฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 3 ที่พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา มีความสัมพันธ์กันทางบวกกับพฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาภาวะผู้นำด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ด้านการกระตุ้นการใช้ปัญญา ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ และด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ให้กับผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งอธิบายให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเห็นถึงเป้าหมายของสถานศึกษาอย่างชัดเจน

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชาได้แสดงความคิดเห็น เพื่อหาแนวทางที่ดีที่สุดในการแก้ปัญหา เชื่อมั่นว่าความรู้และประสบการณ์ของผู้ใต้บังคับบัญชามีประโยชน์อย่างยิ่งต่อการตัดสินใจ ได้มีส่วนร่วมในการหาทางเลือกต่าง ๆ ในการแก้ไขปัญหาและนำความคิดเห็นและข้อเสนอต่าง ๆ ของผู้ใต้บังคับบัญชามาประกอบการตัดสินใจ

1.3 ผู้บริหารควรดูแลเอาใจใส่ผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยความจริงใจทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดความรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่าและมีความสำคัญต่อสถานศึกษา เป็นที่ปรึกษาของผู้ใต้บังคับบัญชา มีความเสมอภาคและไม่มีอคติ ให้โอกาสผู้ใต้บังคับบัญชาได้เรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ เพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนาศักยภาพของตนเองให้สูงขึ้น เคารพสิทธิและความเป็นส่วนตัว ให้อิสระแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาในการหาแนวทางการแก้ปัญหาและช่วยกันเลือกแนวทางที่ดีที่สุดยอมรับและปฏิบัติตามการตัดสินใจของกลุ่ม

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัย ครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับพฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา หรือสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาพัฒนาการศึกษาในพื้นที่นั้น ๆ ต่อไป

2.2 ควรมีการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับพฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษาเชิงลึก โดยมีการเข้าไปสังเกตสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อให้ได้แนวคิดและข้อมูลที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริง เพื่อจะได้องค์ความรู้ใหม่ ๆ ทางด้านการบริหารศึกษาเพิ่มขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กนกวรรณ วิเชียรเขต. (2551). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับพฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 3. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ภารดี อนันต์นาวิ. (2553). หลักการ แนวคิด ทฤษฎีทางการบริหารสถานศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. ชลบุรี: บริษัทสำนักพิมพ์มนตรี จำกัด.
- รัตติกรณ์ จงวิศาล. (2556). ภาวะผู้นำ ทฤษฎีการวิจัยและแนวทางสู่การพัฒนา. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศรัญญา พงศ์ประเสริฐสิน. (2554). พฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารกับประสิทธิผลโรงเรียนคาทอลิกสังกัดอัครสังฆมณฑล กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สมศักดิ์ คงเที่ยง. (2555). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในหลักวิชาชีพทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: พี.เอ.ลีฟวิ่ง.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3. (2563). ข้อมูลจำนวนผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน: ณ วันที่ 10 มิถุนายน 2563. ชัยภูมิ: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2555). จะปฏิรูปการศึกษาให้เกิดผลจริงได้อย่างไร. รายงาน เรื่องสภาวะการศึกษาไทย ปี 2552 – 2553. กรุงเทพฯ: สำนักวิจัยและพัฒนาการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ.
- สุภัทรา นุชสาย. (2553). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับการจัดการความขัดแย้งในสถานศึกษาสังกัดเทศบาล กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 1. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.